

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"ה

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאוד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"א המדבר ממדת התחדשות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כשנופל אדם ממדרגתו ידע שמן השמים הוא, כי התרחקות תחילת התקרבות, על כן נפל, שיתעורר יותר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש ליכנס בעבודת ה', כאלו לא התחיל עדיין כלל מעולם, וזה כלל גדול בעבודת ה' שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מוסר לנו בתורה זו, עיקר וכלל גדול בחיים, והוא מעלת מדת ההתחדשות, שיתחיל האדם בכל יום ויום מחדש, כאילו לא התחיל כלל מעולם, ועל ידי זה יצליח מאד בחיים, כי בעל כורחו של אדם עוברים עליו כל מיני בלבולים והרפתקאות בחיים, ואם אין לו מדת ההתחדשות, אזי נופל תחת המקום ותחת הזמן, ונתיישן מאד בכל עניניו, עד שאינו רואה שום תקווה בימי חייו, אבל כשיש לו מדת ההתחדשות, ומתחיל מכל יום מחדש ממש, אזי אפילו שיעבור עליו מה שיעבור, לא יתפעל כלל, רק יסלק הכל מדעתו ויעשה התחלה חדשה לגמרי, ויאמין שכל ההתרחקות היה רק בשביל התקרבות, כדי שיתגבר עם רצון וחשק חדש, ויגיע למדרגות והשגות שלא השיג כלל מעולם, ובלי ההתרחקות היה נתיישן מאד במעשיו, ולא היה מתעורר כלל, רק עכשיו דייקא על ידי ההתרחקות, נתעורר מאד ברצון וחשק חדש, ועל ידי זה זוכה להרגיש טעם אחר לגמרי בכל ימי חייו.

והנה מדת ההתחדשות צריכין בכל גיל של החיים, הן בצעירותו, והן בימי העמידה, והן בזקנותו, כי לכל גיל של החיים, יש הבלבולים והניסיונות שלו, וצריכין להתחדש בכל אחד מהם כראוי, ורק כך יכולים לעבור את החיים בשלום, כי לילד ולבחור יש הבלבולים שלו, הנה הוא רוצה ללכת לחדר ולישיבה ויש לו חשק ללמוד, והנה אינו רוצה ללכת לחדר ולישיבה ואין לו חשק ללמוד, ואם אין לו מדת ההתחדשות, אזי תיכף ומיד שמתקרר מחשקו ורצונו, יפול מאד בדעתו, ועלול לעזוב את הלימוד לגמרי חס ושלום, אבל כשירגיל את עצמו לשכוח תמיד

את העבר, ולעשות התחלה חדשה בכל יום, אזי לא יבלבל עצמו במה שאבד החשק אתמול, רק יתחיל מהיום עם התלהבות חדש, ובדרך זה יצליח מאד.

וכן לאברך ולמבוגר, בוודאי יש הבלבולים שלו, הן בעסקי משפחתו והן בעסקי פרנסתו, ואם לא יקנה לעצמו מדת ההתחדשות, עלול ליפול בדעתו מאד מכל מה שעובר עליו, וליכנס לייאוש ולדיכאון חס ושלום, אבל כשיש לו מדת ההתחדשות, אזי אינו מתבלבל עם העבר כלל, רק עושה התחלה חדשה בכל עת, ועל ידי זה מצליח מאד בכל ענין.

וכן לזקן ובא בימים, בלי מדת ההתחדשות הסכנה גדולה מאד, כי כבר נזקן מאד בעניניו, ומריח ריח המוות, ועלול ליפול לעצבות ומרה שחורה, ולעזוב את חשקו לגמרי חס ושלום, אבל כשקונה לעצמו מדת ההתחדשות, אזי אפילו כשזקן מאד, מרגיש עצמו כילד צעיר, ואין הזקנה ניכרת אצלו כלל, וכמו שצעק פעם רביז"ל, אין טוב להיות זקן, "אלט טאהר מען נישט זיין", הן חסיד זקן, והן צדיק זקן, זקן אין טוב, כי צריך רק להתחדש בכל יום ולהתחיל בכל עת מחדש (שיחות הר"ן סי' נ"א), ולכן אשרי מי שזוכה לקנות לעצמו מדת ההתחדשות באמת, כי אז טוב לו מאד בכל גיל של החיים.

והנה מי שעוסק לעשות טובות לבני אדם, כגון שמכנים אורחים, או מקרב רחוקים, צריך להשתמש במידת ההתחדשות ביותר, כי בלעדה לא יוכל להמשיך כלל בעבודתו, שהרי בעל כורחו יש לו עסק עם כל מיני בני אדם, ואי אפשר למלאות רצון כולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ח.) כשם שפרצופיהם שונות כך דעותיהם שונות, ותמיד יהיה לבני אדם טענות עליו, למה לא התנהג עמהם כשורה, ולמה לא נתן להם כחפצם וכרצונם, ולכן העוסק עם אחרים מוכרח לשכוח בכל פעם את העבר, ולהעביר מדעתו איך שהיו כפוי טובה אליו, ואיך שגמלו לו רעה תחת טובה, ולעשות התחלה חדשה לגמרי, היינו להמשיך לגמול טובות עם בני אדם שלא על מנת לקבל פרס, ואז בוודאי יצליח מאד בכל עניניו, ויזכה לקרב המון נפשות רבות אליו יתברך, ולעזור אותם ברוחניות ובגשמיות, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מינוי שנותיו של שרה ואברהם, וכמו שכתוב (בראשית כ"ג-א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וגו', ופירש"י, בת ק' כבת

כ' וכת ב' כבת ז' וכו', וכן (שם כ"ה - ז') ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים, ופירש"י, בן ק' כבן ע' וכן ע' כבן ה' וכו', ויש להבין למה דייקא אצל אברהם ושרה נימנו שנותיהם באופן כזה ולא אצל שאר בני אדם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל יובן הענין בטוב טעם ודעת, כי הרי אברהם אבינו היה ראש למאמינים, והיה מורה דרך לבני אדם איך להחזיק מעמד באמונה הקדושה מן התחילה עד הסוף, וכן היו אברהם ושרה הראשונים שעסקו בקירוב רחוקים ולגמול חסד עם כל הבריות, והיו צריכים סבלנות עצום ליטפל עם כל הבריות, והיו זקוקים להשתמש עם מדת ההתחדשות תמיד, ולכן נימנו שנותיהם דייקא בדרך זה, ללמד אותנו את מעלת מדת ההתחדשות, שבן ק' צריך להיות כבן ע', וכן ע' כבן ה', היינו להתחדש תמיד אפילו בימי הזקנה כמו ילד קטן, ולא יהיה הזקנה ניכר מצד מעשיו כלל, וכמובא במדרש (תנחומא חיי שרה) שאברהם אמר לפני הקדוש ברוך הוא, אי זה היופי שלי, אני ובני נכנסין לעיר ואין בני אדם מכירין בין האב לבן וכו', אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך ממך אני מתחיל, הלך ולן באותה הלילה ועמד בבקר, כיון שעמד ראה שהלבין שער ראשו וזקנו וכו', שנאמר (בראשית כ"ד) ואברהם זקן וגו', הרי מצד מעשיו לא היה ניכר זקנותו כלל, שכל זה מחמת מדת ההתחדשות, שגם בימי הזקנה הוא כמו ילד קטן, בן ק' כב' ע', וכן ע' כבן ה', וזה לימוד באמונה הקדושה לכל הדורות, שצריכין להתחדש בכל יום תמיד מחדש, וכמו שכתוב (איכה ג') חדשים לבקרים רבה אמונתך, וכן בהכנסת אורחים ובקירוב רחוקים, צריכין תמיד לשכוח את מה שעבר עם אנשים הקודמים, ולגמול טוב וחסד עם הבריות מחדש ממש, והשם יתברך יזכינו לקנות מדת ההתחדשות באמת, ולגמול חסד עם כל הבריות כולם, עדי נזכה לראות בישועתן של ישראל ובביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"ה

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מזבוב ועכביש מעשה ז' דף קי"ח, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשך לספר, וצוה המלך להביא לו הספר שהיה כתוב בו הנמוסים וההנהגה של כל אומה ואומה, ובכל מקום שהיה פותח את הספר, היה רואה שכתוב בו ההנהגה והנמוסים של האומה, בדרך שהיו עושין בעלי השחוק ממש, כי מסתמא גם זה שעשה הצחוק והקאמעדיא ראה גם כן את הספר הנ"ל, כי כל אומה ואומה מהשבעים אומות כרוכה ביותר אחר איזה מדה רעה ותאוה אחרת (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו), ומחמת המדה רעה והתאוה שלה היא ללעג ולקלם לפני צבא השמים, ושוחקים עליה מלמעלה, בבחינת (תהלים ב') יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו, וסוף כל סוף זה יהיה מפלתם של כל האומות, מה שרדפו אחר המדות רעות והתאוות, ועזבו את ה'.

ובתוך שהיה המלך יושב על הספר, ראה שהיה עכביש, הנקרא (שפיץ), שהיה מרחש על צדי הספר, דהיינו על חודי הדפיץ, ומצד השני היה עומד זבוב, מן הסתם להיכין הולך העכביש? אל הזבוב, העכביש מרמז על קליפת עמלק וכוח הטומאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש משלי) על הפסוק (משלי ל') שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך, זה עמלק אומתא רשיעא וכו', והיא הולכת אל הזבוב, המרמז על חלושי כח שבישראל, לתפוס אותם בקורי עכביש שלה, כי עמלק לעולם רצועה מרדות לישראל הרוצה לקרר אותם מעבודתם, ובפרט להנשמות החלושות, וכמו שכתוב (דברים כ"ה) אשר קרך בדרך ויזנב כך כל הנחשלים אחריו וגו', כי לנשמות חלושות גם כשיש קורי עכביש על השער, זה מגיעה להם ליכנס, מה שאין כן גיבור בוודאי אינו חושש לזה כלל (שיחות הר"ן סי' רל"ב).

ובתוך שהיה העכביש מרחש והולך אל הזבוב, בא רוח והרים את הדף מן הספר, ולא היה העכביש יכול לילך אל הזבוב, וחזרה לאחוריה, כי על הדף הזה היה כתוב הנימוסים של עם ישראל (כמסופר להלן), שהיא התורה הקדושה, והדף של התורה מגין אפילו על הנשמות הכי חלושות שבישראל, שאם יעשו לעצמם קביעות חזק ללמוד לכל הפחות דף אחד מאיזה לימוד של התורה הקדושה, זה יגן עליהם מכל רע, כי עיקר התגברות העכביש שהיא עמלק, על הזבוב שהם נשמות ישראל החלושות, הוא על ידי שמונע אותם מלעסוק בתורה כראוי, וירפו ידיהם מלפתוח ספר וללמוד בה אפילו דף אחד, וכמו שכתוב (שמות י"ז) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ואמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח) מחמת שרפו ידיהם מדברי תורה, אבל כשנשמות ישראל מתגברים עם לימוד ספרי התורה הקדושה, ומשימים אזנם ולבם לשמוע דברי תורה, אז אפילו הנשמות הכי חלושות שבישראל מקבלים כח ללחום נגד עמלק ולהכניע אותו, וכמובא בשם הרה"ק רבי

שמשון מאסטרופולא זי"ע (ספר קרניים פרק י"ג) על הפסוק (שמות י"ז) כתוב זאת ז'כרון ב'ספר ו'שים ב'אזני יהושע, שהוא ראשי תיבות זבו"ב, כי על ידי התורה הקדושה, אפילו הנשמות החלושות יכולים להינצל מעמלק, והשם יתברך יזכינו לעסוק בדברי תורה תמיד, עדי נזכה לבטל כל כוחות הטומאה מן העולם, ולראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תשס"ה

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, שהיתה גם ההילולא של אמו של מוהרא"ש נ"י, הצדיקת מרת מלכה ע"ה, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ב המדבר מענין כסדר ושלא כסדר, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), כתיב: "אחור וקדם צרתני" (תהלים קל"ט), זה בחינת כסדר ושלא כסדר, 'קדם' הוא בחינת כסדר, בחינת אלף בית כסדר, ואחור הוא בחינת תשר"ק שלא כסדר, וזה בחינת אדם וחיה, כסדר ושלא כסדר, וזה שאנו רואים, שלפעמים הולך להאדם שלא כסדר, כי שלימות של כל הדברים אינו אלא כשהם מיוחדים ומקושרים בו יתברך, כי השלימות והמלוי היא החיות, כי איבר שנסתלק ממנו החיות, אזי נקרא חסרון, והחיות היא המוחין והשכל, כמו שכתוב (קהלת ז'): "והחכמה תחיה" וכו', והחכמה הוא בחינת מה כ"ח מ"ה, מ"ה חיינו מ"ה בחנו, ומ"ה הוא אדם, היינו, הקדוש ברוך הוא הוא חיות של כל הדברים, כמו שכתוב (נחמיה ז'): "ואתה מחיה את כולם", נמצא זאת הבחינה מלכות, חיה כשהיא מקושרת לאדם, לבחינת מ"ה, היינו להקדוש ברוך הוא, אזי יש לה שלימות, כי השכל שהקדוש ברוך הוא שם בהנהגת מלכותו, בזה הוא מחיה אותה, כמו שכתוב: "החכמה תחיה", וזהו (תהלים כ"ד): "לה' הארץ ומלואה" כשהארץ, היינו בחינת חיה מלכות מקושרת לה', אזי הוא במלאו ובשלימות, ומי שמחלק בחינת חיה, מלכות לעצמו, שאומר: אנא אמלוך, בזה הוא מחלק ומפריד אותה מהקדוש ברוך הוא, אזי אינה בשלימות, כי עיקר

חיותה מ"ה, היינו השכל וכו', וכשהוא מחלק את מלכות לעצמו, אזי הולך לו שלא כסדר, כי הוא בתוך בחינת שלא כסדר, היינו מלכות, חוה, תשר"ק, וכשזאת הבחינה חוה היא מקושרת להאדם, היינו להקדוש ברוך הוא, אזי הולך לו כסדר וכו', עיין שם כל זה בדברי רבינו"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הסדר של הבריאה הוא שיהיה כל הברואים מקושרים ומדובקים בו יתברך, וזה נקרא שלימות, כשהכל מיוחד ומקושר בו יתברך, ואזי כל הדברים, אפילו אלו שנראים "שלא כסדר", הם מתבטלים ומתקשרים אל בחינת "כסדר", והכל במילוי ובשלימות, וכדוגמת אדם וחוה, שהם גם כן בחינת כסדר ושלא כסדר, כי אדם נברא לשמש את קונו, וחוה נבראת לשמש את אדם, וכשאדם ממלא תפקידו ותכליתו, שמבטל את ישותו לגמרי, ועובד את השם יתברך בכל מה שיש לו, אזי גם חוה מקבלת שלימותה, והיא מתבטלת אל האדם, וה"שלא כסדר" נהפך ל"כסדר", מה שאין כן כשיש לאדם ישות וגאווה, ומחלק את המלכות לעצמו, היינו שאומר "אנא אמלוך", שרוצה לימלוך בבית על אשתו, לצרכו ולהנאתו, נמצא שמפריד את המלכות מהקדוש ברוך הוא, ואז ה"כסדר" נהפך ל"שלא כסדר", ואין להבריאה שלימות כלל, ועל כן כשאדם רואה שהולך לו "שלא כסדר", יידע שיש לו גדלות, ועיקר עצתו שישפיל עצמו, ויידע שאין לו שום דבר בלתי כוחו יתברך, ואז יתהפך ה"שלא כסדר" ל"כסדר".

והנה זהו עיקר עבודת האדם בכל ימי חייו, ליבטל ישותו וגיאותו לגמרי, ולדעת מ"ה כוחינו ומ"ה גבורתינו, שעיקר הכוח והגבורה שלנו הוא מ"ה, היינו הביטול הגמור מלפניו יתברך, ואזי הוא וכל בני ביתו נכללים בו יתברך, וזוכה לשלום בית אמיתי, וזהו באמת עיקר החכמה, כי חכמ"ה אותיות כ"ח מ"ה, שיודע היטיב שכל כוחו הוא רק מ"ה, ואז נקרא "אדם" באמת, כי אד"ם עולה בגימטריא מ"ה, ויש לו שלום בית אמיתי, כי אשתו מתבטלת אליו, ושניהם ביחד זוכים לעבוד את ה', נמצא שעיקר מציאת זיווגו של אדם, שהוא קשר אדם וחוה, וגם כל עיקר שלום ביתו, תלוי בענין זה של ביטול הישות והגאווה, שיבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ויחזיר את המלכות אליו יתברך לבד, ואז בחינת חוה, שהיא בת זוגו, בחינת "שלא כסדר", חוזרת ומתבטלת אליו, לבחינת "כסדר", ושניהם ביחד זוכים לעבוד את ה', אשרי הזוכה לשלום בית כזה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את שילוח אליעזר עבד אברהם למצוא זיווג בשביל יצחק, ואיך שהצליח בשליחותו והביא את רבקה להיות לו לאשה, ויש להבין למה דייקא אליעזר נבחר לשליחות זאת ולא אחר, וגם הלא מצינו (הובא ברש"י פרק כ"ד פסוק ל"ט) שגם לאליעזר היתה בת, ורצה להשיאה ליצחק, אם כן למה אברהם ישלח אותו דייקא, הלא יכאב לו ביותר? אבל על פי דברי רבינו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי דייקא מחמת זאת נבחר אליעזר יותר מכולם, כי היה לו ביטול אמיתי לאברהם רבו, בבחינת (בראשית מ"ו) דמשק אליעזר, שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים (יומא כ"ח:), ועזר לו לקרב המון נפשות רבות תחת כנפי השכינה (עי' רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק א' הלכה ג'), ומי שהוא בטל לגמרי, הוא דייקא יכול להיות שליח נאמן למצוא זיווגו של אדם, כי זה תלוי בביטול הישות כנ"ל, ולכן כשחיפש עילה להשיאו בתו אליו, ואמר לו אברהם, אני ברוך ואתה ארור, ואין ארור מתדבק בברוך, לא ענה אליעזר כלום, אף על פי שהיה לו לביזיון גדול, רק קיבל דעת רבו באהבה, וזה היה סימן מובהק על עוצם ביטולו לרבו, ואז ידע אברהם שהוא שליח נאמן למצוא זיווג הגון ליצחק, ושלוחו של אדם כמותו, ולכן מצינו כשבא לבית לבן ובתואל, הדבר הראשון שאמר אליעזר היה (בראשית כ"ד פסוק ל"ד) עבד אברהם אנכי, שזה היה גאונו ותפארתו, שהוא עבד אברהם, ובטל אליו לגמרי, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ס' ס"ז) שעל ידי שאליעזר שימש אותו צדיק אברהם באמונה, יצא מכלל ארור לכלל ברוך, עיין שם, כי אז נתהפך לו ה"שלא כסדר" ל"כסדר", וחזר ונתדבק בקדושת רבו, ונקרא (פסוק ב') עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו, שהיה שליט ביצרו כמותו (בראשית רבה פרשה נ"ט ס"ח), כי על ידי שאדם מבטל עצמו, ויודע שהוא מ"ה לגמרי, עלידי זה יוצא מכלל ארור לכלל ברוך, ועולה למדרגת אד"ם, וה"שלא כסדר" מתהפך ל"כסדר".

והנה על פי זה מובן מאד מה שמצינו שלכאורה שינה אליעזר מדברי רבו, בשעה שדיבר עם לבן ובתואל, ואמר (פסוק מ') ויאמר אלי, ה' אשר התהלכתי לפניו ישלח מלאכו אתך והצליח דרכך וגו', ובאמת לא מצינו שאמר אברהם זאת, רק אמר (פסוק ז') ה' אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי וגו' הוא ישלח מלאכו לפניך וגו', ולא הזכיר "אשר התהלכתי לפניו", ולמה אמר אליעזר כך? אבל זה גם כן מעוצם ביטולו של אליעזר אל אברהם רבו, ומעומק השגתו בגדולת רבו, שרבו נכלל לגמרי בו יתברך, וכל הילוכו הוא בבחינת "כסדר" ובבחינת "קדם", שזהו "אשר התהלכתי לפניו", והוא הכיר שכבר הפך אברהם את כל בחינת "שלא כסדר" לבחינת "כסדר", ולכן כל מי שיש לו קורבה ושייכות אל

אברהם, ובטל אליו, גם עליו נמשך השגה זאת, ואברהם בעצמו לא אמר כך, כי הגיע לשלימות הביטול עד שאינו יודע מעצמו כלל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה), אבל התלמיד נאמן שלו הכיר זאת היטיב, ולכן אמר "אשר התהלכתי לפניו", ואברהם הבטיח לו "הוא ישלח מלאכו וגו'" היינו מלאכים ממש, הנבראים מן המצוות ומעשים טובים של האדם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ'), כי על ידם מקבלים כח להכניע האויבים והשונאים מוציאי דיבת הארץ, שרוצים למנוע מלהגיע אל ארץ ישראל, ולכן הם יעזרו לאליעזר להכניע כל המונעים אותו להביא זווגו של יצחק לארץ ישראל, ובוודאי יצליח בשליחותו, והשם יתברך יזכינו להתקרב ולהתדבק בצדיקים אמיתיים, ולקבל בקרבינו את עוצם קדושתם, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

